

De ce „RECONSIDERAREA ISTORIEI”?

Este cunoscută sintagma „*Istoria este scrisă de învingători*”. Aceștia își trâmbețează victoriile, exagerându-și meritele și minimalizând virtuțile celor învinși – vezi proclamațiile sforăitoare ale faraonilor egipteni, ale stăpânilor asirieni, babilonieni, perși, ca și cele ale stăpânilor moderni. Mai mult, **preiau de la cei învinși religia lor, zeii lor, legendele, eroii, cultura și tehnica acestora și și le atribuie lor**, uitând cu vremea de unde le-au preluat, mândrindu-se ca fiind ale lor.

Așa s-a întâmplat în spațiul european cu vechii greci, care au preluat zeii, eroii și cultura popoarelor care populau înaintea lor Peninsula Balcanică (pelasgi, traci, cretani, geți), așa au procedat și **romanii preluând cultura și tehnica etruscilor** și a grecilor din Peninsula Italică, istoricii de ieri și de azi minunându-se de miracolul civilizațiilor grecești și romane, ignorând faptul că aceste popoare și-au preluat majoritatea cunoștințelor de la popoarele cucerite de ei.

Marele merit al grecilor și romanilor constă în faptul că, preluând cunoștințele și cultura popoarelor cucerite de ei, le-au dezvoltat până la perfecțiune și mai ales că le-au pus la dispoziția tuturor cetățenilor lor și nu numai la cunoștința unei pătri privilegiate, clerul, cum au făcut-o egiptenii, babilonienii, tracii, geto-dacii, celții.

Aceasta, însă nu le dă dreptul de a susține că ei sunt creatorii culturii și inventatorii tehnicilor pe care le-au preluat de la popoarele cucerite și nu dă dreptul nici istoricilor de ieri și nici celor de azi de a le considera ca merite ale acestor popoare.

Și în vremurile mai apropiate de noi, țările învingătoare au preluat de la învinși cuceririle tehnice ale acestora și și le-au atribuit lor, aducând în țările lor chiar și specialiștii învinșilor odată cu cuceririle lor tehnice și cu uzine cu tot – vezi preluarea tehnicii și specialiștilor germani de către americani și sovietici după cel de al II-lea Război Mondial.

Pe lângă această discriminare a învinșilor de către istoricii învingătorilor, mai există și discriminarea meritelor și istoriei țărilor mici de către marile puteri. **Se prezintă cu mândrie victoriile marilor lor comandanți militari și se ignoră meritele și marii comandanți militari ai țărilor mici**, comandanți care au obținut în realitate victorii mai răsunătoare decât cele ale țărilor mari, și în condiții mult mai grele.

Ca exemplu, iată o comparație între victoria marelui Napoleon Bonaparte de la Austerlitz contra alianței ruso – austriece și victoriile lui Ștefan cel Mare de la Podul Înalt (Vaslui) și Mircea cel Bătrân de la Rovine, contra armatelor Imperiului Otoman:

În bătălia de la Austerlitz, câștigată de Napoleon Bonaparte, acesta a dispus de 80 000 de luptători și o puternică artilerie, față de 90 000 de luptători ai alianței ruso – austriece (75 000 ruși și 15 – 18 000 austrieci), (conf. vol. „Napoleon”, de E. V. Tarle, Editura pentru Literatura Universală, București, 1964).

În bătălia de la Podul Înalt, câștigată de Ștefan cel Mare, acesta dispunea de 40 000 de luptători, față de 120 000 de luptători ai turcilor, conform „Istoriei militare a poporului român”, pag. 204, de N. Densușianu, Editura Vestala, București, 2002, sau 40 000 de moldoveni față de 100 000 turci, conform „Istoriei românilor în

Dacia Traiană”, vol. II, pag. 287, de A. D. Xenopol, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986, sau 40 000 moldoveni și 9 000 aliați poloni și secui, față de 120 000 turci și 17 000 munteni, aliați ai turcilor, conform „Istoriei României”, vol. II, pag. 513-514, Editura Academiei Republicii Populare Române, București, 1962.

În bătălia de la Rovine, câștigată de Mircea cel Bătrân, acesta dispunea de 10 000 luptători, față de 40 000 turci și 8 000 sârbi de care dispunea Baiazid, sultanul turcilor, conf. „Istoria României”, vol II, pag.386.

Deci, care dintre acești trei comandanți, Napoleon Bonaparte, Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrân, este mai mare?

Și acesta este numai un exemplu din istoria omenirii!

Problema se pune la fel și în compararea istoriei și culturii popoarelor antice, medievale, moderne, a eroilor și înfăptuirilor lor. De exemplu, Homer, în Iliada, ridică în slăvi victoria lui Achile asupra lui Hector, dar nu zice nimic de faptul că Hector era după zile lungi de luptă și la sfârșitul unei asemenea zile, iar Achile nu luptase de zile în șir din cauza certei cu Agamemnon și era perfect odihnit. În plus, lui Hector i se închiseseră porțile cetății (trădare?) și nu mai avea niciun sprijin din partea troienilor (trădare?), în timp ce Achile avea în spate întreaga oștire a grecilor.

În capitolele care urmează încerc să reconsider unele date din istoria geto-dacilor, strămoșii poporului român, fiind de datoria istoricilor și lingviștilor români să adâncească această încercare a mea de reconsiderare a istoriei geto-dacilor și să ducă mai departe studiul adevăratei istorii a poporului român, începând cu strămoșii și până în zilele noastre.

Capitolul 1

SEMNIFICAȚIA NUMELOR TRACI, GEȚI, TIRAGEȚI, TISAGEȚI, MASSAGEȚI, CARPI

1.1. CONSIDERAȚII GENERALE

În cele mai multe cazuri, denumirile unor popoare nu reprezintă numele pe care și-l dădeau aceste popoare, ci numele pe care li l-au dat popoarele care au scris despre ele.

De exemplu, denumirea de etrusci, dată de greci, sau de trusci, dată de romani, nu aparține etruscilor, aceștia denumindu-se rasna sau rasana.

De asemenea, trebuie să ținem seama că **multe denumiri date de antici**, după nume existente în limba altor popoare, **au fost stâlcite** și deci nu putem ști forma lor corectă în limba lor. De exemplu, grecii scriau Zoroastres în loc de Zaratusstra, Ahrimanes în loc de Aura-Mainyu, Osiris în loc de User, ne spune prof. Ionel Cionchin în articolul „Mitul zeului Dac” din revista „Dacia magazin”, nr. 9/ ianuarie 2004.

Aceste considerente trebuie să le avem în vedere și cu privire la denumirile traci, geți, carpi, denumiri generice, date de greci și romani unei multitudini de triburi, care, în limba lor se numeau altfel și care nu aveau în limba lor un nume generic pentru întregul neam, fapt de care de multe ori nici nu erau conștienți (că reprezintă un singur neam).

De aceea trebuie să căutăm înțelesul acestor denumiri mai ales în limba celor care le-au dat și numai uneori în limba popoarelor respective.

1.2. TRACI

Denumirea de *traci* a fost dată de către vechii greci triburilor care locuiau în Peninsula Balcanică, insulele Mării Egee, Asia Mică, fără să se arate înțelesul acestui nume.

– În „**România în izvoare geografice și cartografice**” (105), pag. 9, nota 1, se spune că: „**Numele etnic de Thrax, Thraekes**, ce apare încă în epopeele homerice (în latină Thraex, Thraeci, Thraces, Tracia etc.) - devenit nume etnic – național și extins asupra triburilor dintre Marea Egee și Dunăre - **nu pare a fi un cuvânt din limba tracilor înșiși**, cum arată fonetismul lui (tema aspirată th), e mai curând un cuvânt grecesc, ori cel puțin cu fonetism elenic, de veche dată, cu etimologie nesigură și care a fost răspândit și generalizat în primul rând de greci”.

– **Triburile tracilor** (cum observă în 1893 W. Tomascheck în „*Die alten Thraken*”, pag. 11) **cu greu și-ar fi putut da un nume colectiv**, de ansamblu, căci erau curente numele tribale, de clanuri, mai cu seamă că, fiind în permanentă vrajbă între ei, **puteau prea puțin să fie conștienți de apartenența lor comună**” (din „**Limba traco-dacilor**”, de I. I. Russu (63), pag. 20-21).

– Că termenul geografic „Tracia” era cunoscut încă din mileniul II î.H., se poate deduce din cuvântul „**Tre – ke – wi – ja**”, transmis prin scrierea liniară B cretană,

afirmă Manfred Oppermann în „*Tracii între arcul carpatic și Marea Egee*” (83), la pag. 85.

– În „*Noi tracii*” (54), pag. 102, 121-122, I.C. Drăgan spune că denumirea de traci ar veni de la *Trake, care derivă din Troas*, vechea denumire a Troiei și ar însemna „*oamenii orașului Troia*”, adică troieni.

– În „*Dicționarul de mitologie*” (34), pag. 342 se menționează: „*TRACE, fiica lui Ares (v), care a dat numele său Traciei*”.

– În „*Etiopienii în Dacia preistorică*” (110), autorul G. M. Ionescu arată că: „*Tomascheck* spune că o parte a tracilor au fost numiți până la jumătatea Evului Mediu, Belasci sau Balasci (*Tomascheck- „Die alten Thraken*”, II. 4, Balascae Thrakes Glos. Lab. Goetz. II. 28)”. „Așadar, de câte ori vom vorbi de Etiopienii – Pelasgi, sau proto-latini, vom înțelege că *Pelasgii sunt același popor cu Belascii, Balascii, Velascii, Valascii, echivalent cu Valahii ori Vlahii*”.

În aceeași lucrare „*Etiopienii în Dacia preistorică*”, la pag. 24, se arată că: „După Hipocrat, culoarea pielii tracilor, ca și a Geto-Dacilor, *care aveau aceeași origine pelasgică*, era mai mult negricioasă decât albă (Hipocrat „*Tratat despre aer, apă și locuri*”, pag. 17, 23)”.

Nota noastră: Dacă în cuvântul Pelasgi înlocuim litera *P* cu litera *B* și litera *G* cu *C*, obținem cuvântul Belasci - înlocuire curentă în pronunțarea unor cuvinte - și dacă în cuvântul Belasci înlocuim pe *B* cu *V*, cum s-a întâmplat cu cuvântul Basileu devenit Vasile, obținem cuvântul Velasci – Valasci – Valahi, așa cum susține Tomascheck.

– În lucrarea „*Mesajul verbal și scris la Geto – Daco – Valahi – Români*” (165), la pag. 157, autorul, Luca Manta, menționează: „Chiar și cuvântul trac este de fapt o poreclă dură, pe care navigatorii greci au dat-o locuitorilor autohtoni, căci *trakis = aspru*, (fig.) brutal, grosolan, în limba greacă”.

– În „*Contribuții la cunoașterea limbii române*” (3), autorii consideră că denumirea de traci ar veni de la cuvântul „*tracă*”, denumire a clopotului (tălângii) atârnat de gâtul animalelor din turmele de vite și oi, tracii fiind mari crescători de asemenea animale.

– În *vocabularul grec – român* din lucrarea (32), la pag. 441 – 442, se arată că tragos = țap, *trakys = aspru*, dur, răgușit, tryho = lovesc, chinui.

– În „*Dicționarul latin-român*” (31), trux = aspru, fioros, sălbatic, feroce și traho, traxi = a trage cu forța, a târî, a prăda, a răpi.

– În „*Dicționarul leton – rus*” (57), găsim cuvintele traks = turbat și traxis = gălăgios, larmă.

– Dr. Lucian Iosif Cueșdean, în „*Marea enigmă a românilor antici*”, la pag. 34 spune că „În greaca veche ar exista un cuvânt TREKIOO = a trece (vezi Daçsa, Țara zeilor, de Miulescu), astfel că putem presupune că TRACII erau fie cei care traversau râurile numeroase ale României, ca păstori, fie cei care TRECEAU spre lumea largă, ca nomazi”.

Concluzii: Dacă ținem seama că grecii au preluat de la traci cultul lui Dionyses, cu serbările gălăgioase, chiar turbate, în cinstea acestuia, cu costumația lor în țapi, ca și asprimea tracilor în lupte, de strigătele pe care le scoteau, se poate considera că numele de trac înseamnă aspru, dur, turbat, gălăgios și este un nume dat de greci. **Numele „trac” nu este numele unui popor anume, ci este un nume generic dat unei multitudini de triburi** (Anexa 1) **înrudite între ele**, cu o limbă și obiceiuri asemănătoare (așa cum susțin și Gabriel Gheorghe și W. Tomascheck).

1.3. GEȚI

– În „*Dacia preistorică*” (1), pag. 694, Nicolae Densușianu menționează că: „*Getae, Gaetae*, singular Geta și Getes, numeau autorii greci pe locuitorii din părțile meridionale ale Daciei” (cf. Dio., 6.7.6). (1) **În Dacia însă „Getae” nu a fost o numire etnică națională** fiindcă nu există nicio urmă despre acest cuvânt în nomenclatura topografică a țărilor de la Dunăre și Carpați. **În limba greacă getes** (se pronunță ghetes) **sau geites înseamnă agricultori sau țărani**. La Hesichyus gaitai sunt georgioi, adică agricultori sau țărani... Numele de **țărani** pentru Geți a existat și în antichitate. Un fragment ce ne-a rămas de la **istoricul grec Theopomp, amintește de o populație din Thracia, cu numele de Zeroni**, Zeranioi, ethnos trakes (Stephan Byz.). Cum vechii greci nu aveau sunetul ț, numele acestor etnici era chiar românescul „**țărani**”.

– În „*Izvoare și mărturii străine despre strămoșii poporului român*” (44), pag. 18, se arată că: „Unii spun că, cuvântul acesta Geta ar însemna suliță de aruncat sau lance, potrivit căreia geții n-ar însemna altceva decât popoare de viteji, sulițași și lăncieri”.

– În „*Limba daco-geților*” (4), pag. 45, Ariton Vraciu spune: „În privința etimologiei numelui get, M. Daicoviciu admite propunerea lui I. I. Rusu (1967a; 108), după care el ar proveni din indo – europeanul *guet „a grăi, a vorbi”, ipoteză ce poate fi acceptată fără prea multe rezerve”.

– În lucrarea „*Civilizația geto - dacilor*” (113), pag. 32-33, Ion Horațiu Crișan spune: „Cu privire la numele de get și dac s-au propus diverse etimologii, fără a avea însă nicio siguranță”. Apoi, după ce tratează etimologia cuvântului dac, menționează: „Situția nu este cu nimic mai bună nici în cazul celui alt apelativ: geții. Și de această dată s-au formulat ipoteze pornindu-se de la **indo-europeanul *guet „a vorbi, a grăi”** sau din ***guen „a merge”**, etimologii cu totul nesigure.”

– În lucrarea „*Despre originea și faptele geților*” (158), în Nota asupra ediției, Gabriel George arată că:

- „după **Balily**, getes = de la terre, din pământ, răsăriți din pământ, cei mai vechi oameni”;
- „după **Lindell and Scott’s, Greek – English Lexicon**, ge = pământul, thys/ai = a crește, de unde **gethes/ai = a crește din pământ**, populația primordială în viziunea elenă”.

– În volumul „*Zamolxis primus Getarum legislator*”(157), autorul, Carolus Lundius, scrie că **numele gaetes vine de la verbul gaeta însemnând a naște**, a vorbi din plin.

– În „*Dacia, țara zeilor*” (162), pag. 48, se arată că numele de geți are înțelesul de cei care locuiesc pe pământul tatălui, **Ge = pământ** și **ta = tată**, iar la pag. 89 se menționează că în vechea sanscrită **geata = plete**, deci geți = cei care poartă plete.

Concluzii: Având în vedere că **grecii sunt cei care au dat numele de getes**, că în limba greacă **ge, gaia înseamnă pământ iar –tes este o terminație specifică limbii grecești**, ca în apoloniates = cei din Apolonia, agonistes = luptător, akonistes = cel care aruncă lancea, paidentes = profesor, educator, rezultă în mod logic că **getes înseamnă pământean, om al pământului, indigen, localnic, țăran**.

1.4. DACI

Vechii greci nu cunoșteau acest nume. Ei numeau geți pe toți locuitorii din dreapta și din stânga Dunării. **Numele de daci a fost folosit numai de romani.** Chiar și Iordanes, în istoria sa „Despre originea și faptele geților” (179), folosește numai numele de geți (poate și pentru că îl asimila cu cel de goți).

– În „**Civilizația geto – dacilor**” (113) Ion Horațiu Crișan spune: „Cu privire la numele de get și dac s-au propus diverse etimologii fără a avea însă nicio siguranță. Plecându-se de la textul lui Strabon (Geografie, VII, 3, 12), în care se spune că **numele vechi al dacilor ar fi fost daoi**, s-a presupus că daoi, davus, dakoi, ar însemna **lup**, derivând dintr-un indo-european ***dhaw-s, *dhan-kos = lup**. În lexiconul lui Hesychios din Alexandria (sec. V - VI), găsim cuvântul daos căruia îi dă corespondențele grecești: lumină, foc, adăugând **că în frigiană ar însemna lup**. Alții însă îl derivă de la indo – europeanul ***dhan = a sugruma**, a comprima (P. Krettschmer), sau din ***dhe = a pune, a așeza**. Legătura între numele dacilor și lup **sugerează o origine totemică** ce ar putea fi susținută și de stindardele în formă de cap de lup întâlnite pe Columna lui Traian sau pe ceramică”.

– În „**Limba daco – geților**” (4), la pag. 25, Anton Vrăciuc arată că „Cele mai vechi denumiri tribale (în trecut și azi) provin din apelative, deci de la nume comune, indicând vreun animal care se prezintă ca totem al tribului respectiv”. De exemplu: **Daoi, Davos, „lupi”** conf. frigianului daos „lup”... din care derivă Dakoi, Dakai, Dakes... La baza denumirii ar sta, **după V. I. Georgiev, i. – e. *dha – ko – s „lup”**, derivat din ***dhawo-s „lup”**.

– În „**Dacia preistorică**” (1), la pag. 691, N. Densușianu spune că: „**În vechime Dacia mai erau numiți Dai și Davi** (Strabo, Plaut, Terențiu, Horațiu) și erau considerați ca un popor de munteni... Astfel că **Daii nu înseamnă altceva decât Munteni, în opoziție cu poporul de la țară, numit de greci ghetai, gaitai, adică „țărani”**, de la ghe sau gaia (gea) terra, rom. Pământ, țară”.

– În „**Izvoare și mărturii străine despre strămoșii poporului român**” (44), pag. 18, se spune: „Unii învățați socotesc că numele acesta de **Dakus înseamnă luptător**, adică viteaz (Huszt András, Ó és újí Dacia, f.1, 1791, p.5.6)”.

– În „**Istoria României**” (48), vol. I, pag. 268 se arată că „Numele de dac pare să vină de la cuvântul ***daca**, nume ce înseamnă, în limba geto-dacă, „**cuțit, *pumnal**” și fusese arma caracteristică a acestei populații”.

– În „**Strămoșii poporului român, geto – dacii și epoca lor**” (9), în articolul „Mormântul princiar de la Cugir (Singidava)”, Ion Horațiu Crișan descrie că: „El (principele, n. n.) posedă, de asemenea, **o daca** (sica), un pumnal scurt cu lama ușor curbată, care, după părerea unor învățați, **a dat numele** întregului neam al dacilor”.

– În „**Dacșă, țara zeilor**”(162), pag. 48, Nicolae Miulescu afirmă că numele **Dacia înseamnă țara zeilor**, în limba sanscrită **Da = zei** și **kṣa = țară, dând** ca exemplu denumirea Focșani → Fog + kṣa = țara fagiilor.

– Tot în această lucrare, la pag. 156 se menționează că „Homer îi numea pe locuitorii de la nordul Dunării „**daoi**” (citit dai), **adică divini**, asemenea zeilor. Am văzut că, în vedică „da” înseamnă zei. **Grecii îi mai numeau**, însă, pe geto – daci, și „danai”/ **da.na.i = cei născuți din zei**”.

– În „**Dacia din vestul și estul Europei**” (148), la pag. 63 se arată că: „Numele Dacia nu are în limba română decât semnificația istorică... **dar în limba celtă** acest cuvânt are o semnificație. **Dachai** (dh), s.f. în limba gaelică **înseamnă casă, locuință**,

domiciliu, reședință, iar ca adverb înseamnă acasă”. La pag. 64 se spune: „cuvântul **doch**”, s.f., cuvânt gaelic arhaic, **înseamnă fără nativă, patrie**”.

– În limba sanscrită, daxa = **apt, drept, abil, onest**; dax, daxe = a crede, a lovi, a răni, a ucide, a fi puternic și activ; dah, dahami = a arde, a distruge; dâka = cel care dă, donatorul cel care face cheltuielile unei ceremonii.

– În limba frigiană (ramură tracică), **daha = lup**.

Concluzie: Din cele prezentate mai sus ipoteza cea mai credibilă pare a fi cea în care numele **dac înseamnă lup**, denumire totemică, fapt întâlnit la multe triburi, ipoteză susținută și de faptul că steagul de luptă al dacilor era compus dintr-un cap de lup cu gura căscată și cu un corp de șarpe (balaur).

1.5. CARPI

Numele carpi este consemnat în istoria veche ca nume al unui trib geto – dac ce își avea teritoriul în actuala Moldova și Basarabie, ca numele munților Carpați, a insulei Karpatos din Marea Egee și a unui trib, Karpoi, din nordul Traciei.

În limba română avem cuvintele carpen (copac) și cărpănos.

– După A. Rosetti „**Schiță de istorie a limbii române de la origini și până în zilele noastre**” (90), pag. 19, cuvântul Carpați ar veni de la „**carpa**” = **stâncă**, conf. albanezului „karpë = stâncă” (după Dečev, Charakt, thr., pag. 109).

– După Maria Crișan „**Concordanțe istorice între traco–geto–daci, hitiți și etrusci pe bază de lexic și alfabete**” (161), pag. 17, etinomul CARPI ar veni de la **arborele carpen**, mare și de esență tare.

– După A. de Paniagua („**La civilization Neolitique**”, pag. 100) – vezi lucrarea „Etiopienii în Dacia preistorică” (110) pag. 76, „cuvântul Carpați înseamnă literalmente **încingătoarea țării negrilor**”. Sub raport etimologic cuvântul carpați ar deriva de la Dravidianul **Karu**, adică **negru și palta, adică încins**, de la verbul de pat (a înconjura, a încinge).”

– După „**Dicționarul grec – român**”(32), karpos = fruct, rod, folos, karpaia = dans minuat, karpoomai = trag un folos, mă bucur de, karbatine-es = opincă.

– După „**Dicționarul latin – român**” (31), carpus = crap, carpo-ere = a rupe, a smulge, a sfâșia, a culege, a se bucura de, a străbate, a consuma, a diviza, a slăbi.

– După „**Dicționarul leton – rus**”(57), kārpa = barbă, karpa = crap, kārpities = a săpa pământul.

– În **lituaniană**, karpos = tăietură, creștătură și karpiti (karpo, karpe) = a tăia, a înjunghia.

– „**B. P. Hașdeu, în lucrarea „Cine sunt Albanzii?”**, din 1901, scria că ei sunt frați din același sânge dac, descinzând din costoboci, carpi sau bessi, CARP, CARBA însemnând vultur, sinonim cu shkipetar, numele lor actual (A.D.)”, menționează dr. Lucian Iosif Cueșdean în „Marea enigmă a românilor antici”, la pag. 45.

Concluzie: Numele de CARPI îl întâlnim la scriitorii romani. Grecii nu cunoșteau acest nume, deci denumirea carpi nu poate proveni de la greci.

Dacă denumirea ar proveni de la latinescul **carpo-ere** = a rupe, a sfâșia, numele de carpi ar însemna cei **distrugători**, așa cum și erau incursiunile lor în Imperiul Roman.

Dacă denumirea de carpi ar proveni de la cuvântul leton *karpities* = a săpa pământul (letonii constituind ramura nordică a geto-dacilor), **numele carpi ar avea același înțeles ca cel de geți.**

Dacă denumirea ar proveni de la cuvântul leton *karpa* = *barbă*, cuvânt care ar putea să fi existat și în limba geto-dacă, atunci **carpi = cei bărboși, nume ce s-ar potrivi și pentru munții Carpați, adică păduroși**, cum se și numește ramura lor nordică „Carpații păduroși”.

Dacă denumirea ar proveni de la cuvântul albanez *karpa* = *stâncă*, albaneza fiind fiica limbii ilirilor, înrudiți cu daco – geții, cuvântul putând să existe și în limba geto-dacă, atunci carpii ar însemna **cei tari ca stânca** și munții Carpați ar însemna **cei stâncoși.**

1.6. TISSAGEȚI

Numele de Tissageți a fost dat de greci (Herodot) populației de la nordul Mării Caspice.

– În limba greacă veche, *thysia* = *jertfă*, iar *thes* = *muncitor*, mercenar și *thys/ai* = a crește.

– În limba etruscă, *tisa* = *puțin*, cuvânt ce se găsește și în limba albaneză sub forma *disa* = *puțin*.

– În limbile slave cuvântul se găsește sub formele *tisina*, *tichy*, *tih* și înseamnă *liniștit, molcom, calm*.

– În limba română avem denumirea de *tisa* pentru râul Tisa și pentru arborele de tisa, fără a se cunoaște însă etimologia acestui cuvânt.

– În **nota nr. 84** de la pag. 506 a cărții „*Istorie*”, vol. I (29) se spune: „O parte din specialiști consideră că Tissageții înseamnă geții mici, iar **Massageții înseamnă geții mari**, dar nu există unanimitate de păreri”.

– În „*Dicționarul latin-român*” (31), la cuvântul Thysageți se face trimitere la cuvântul Thyrsageți, care avea înțelesul de **geții purtători de tyrs** (băț ascuțit împodobit cu foi de viță și panglici, folosit în serbările lui Bachus (Dionysos)).

Concluzii: Dacă ținem seama că numele de Tissageți este dat de către geți, atunci înțelesul lui ar fi de geții ce aduc jertfe sau geții muncitori. Dar cum se aplică acest sens la arborele de tisa și la râul Tisa?

Dacă ținem seama că la etrusci, înrudiți cu geto-dacii, cuvântul *tisa* = puțin, atunci înțelesul numelui Tissageți ar fi geții cei puțini, figurat geții mici, sens cu care sunt de acord mulți specialiști. Este mai greu de explicat acest sens pentru arborele de tisa. Pentru râul Tisa s-ar putea spune că este mai puțină, adică mai mică decât Dunărea vecină.

1.7. MASSAGEȚI

Cu toate că numele de MASSAGEȚI a fost consemnat de greci (Herodot, Istorie) nu am găsit termenul de *massa* sau *masa* în vocabularul grec – român de care am dispus (32).

- Conform „*Dicționarului latin – român*”, *massa* = masă, mulțime.
- Conform „*Dicționarului leton – rus*”, *masa* = masă (cu sensul de mulțime).
- Conform limbilor slave, *massa* = masă, mulțime.

– Conform „Istoria limbii române. De la origini până la începutul secolului al XVII-lea” (5), numele massagetai ar însemna „geții mîncători de pește”, după avesticul masya = pește.

– Conform notei 84 la „Istoria, IV” (29) de Herodot, cuvântul massageți ar însemna geții mari.

Concluzii: Din cele prezentate, ar rezulta că numele de massageți ar însemna geții cei mulți, figurat geții mari.

1.8. TYRAGEȚI

După cum arată acest cuvânt sensul lui este de geții de pe râul Tyras (Nistru).

Capitolul 2

TERITORIUL OCUPAT DE TRACO-GETO-DACI

2.1. Considerații generale

Herodot, „Istoriei” V, III (29), spune: „Neamul tracilor, după indieni, este cel mai mare dintre toate popoarele; dacă ar avea o singură conducere și ar fi uniți în cuget, ei ar fi, după părerea mea, de neînfrânt și cu mult mai puternici dintre toate semințiile pământului... Tracii poartă multe nume (**Anexa nr. 1**), fiecare după ținutul în care locuiește, dar toți au, în toate, obiceiuri asemănătoare, în afară de geți, de trauși și de cei care locuiesc mai sus de creștoni”.

Un neam atât de numeros, mai numeros decât egiptenii, decât persii, pe care Herodot îi cunoștea prea bine, **nu putea avea ca teritoriu numai o parte din Peninsula Balcanică și malurile Dunării inferioare**, cum au considerat o parte din istorici.

Tracii, prin toate semințiile lor, trebuie să fi locuit un teritoriu mult mai vast, așa cum a documentat Nicolae Densușianu în lucrarea sa „**Dacia preistorică**” (1) și precum au susținut și susțin și alți autori, înainte și după el, antici și moderni.

După Nicolae Densușianu, traco-geții ar fi locuit teritoriile cuprinse în Peninsula Iberică, sudul Franței, nordul Italiei, Elveția, Austria, Silezia, Oder și Vistula, Panonia, Slovacia, nordul Serbiei, Polonia, țările Baltice, România, nordul Mării Negre, Peninsula Balcanică, Asia Mică, Insulele din Marea Egee, denumită încă de Homer ca „Marea Tracică” în versurile 223-224, Cânt. XXIII din „**Iliada**” (55) versurile 227-228:

„lute se-ntoarseră acasă grozavele vânturi pe **marea Tracică** și clocotind gemeau răscolitele valuri”, deci în secolul VIII – IX î.H., când grecii încă nu o ocupaseră și îi schimbaseră numele. Prin ramura „getuli”, tracii ar fi ajuns și în Nordul Africii.

După popoarele denumite de Herodot Tyrageți, Tissageți și Massageți (Istoriei, I, CCI, IV, XXII), popoare considerate traco-gete, traco-geții s-ar fi întins la nordul Mării Negre, dincolo de Marea Caspică și lacul Aral, până aproape de granița cu China (Hărțile nr.1 și nr. 2).

„Enciclopedia Britanică”, vol. 27, pag. 944, amintește de geții din Asia, numiți YUT și YUE-CI, în chineză (după L. I. Cueșdean „Marea enigmă a românilor antici”, pag. 1103).

După Dr. Napoleon Săvescu (lucrarea „Noi nu suntem urmașii Romei” (50)), și după alți autori, neamurile traco-gete ar fi ajuns chiar până în insulele Japoniei. (Hokkaido).

După Maria Crișan („**Concordanțe istorice între traco-geto-daci, hitiți și etrusci pe bază de lexic și alfabet**” (161)), hitiții ar fi fost un neam getic, plecat din nordul Mării Negre.

Și M. Riemschneider (în „Lumea hitiților” (189)) susține că **hitiții ar fi fost o ramură tracă**.

După alți autori, chiar și sumerienii ar fi plecat din spațiul carpato-dunărean, prin mileniul IV – V î.H., dovadă fiind scrierea lor similară cu cea de pe plăcuțele de argilă de la Tărtăria și Lepenski Vir, mai vechi cu cca 1000 de ani decât scrierea sumeriană și o serie de cuvinte comune limbilor sumeriană și română (**Anexele nr. 2 și 3**).

Nicolae Densușianu în „Dacia preistorică” (29) arată că „această expansiune a neamurilor traco-geto-dace s-a produs înainte de începutul istoriei scrise, cultura, limba și civilizația lor stând la baza dezvoltării majorității popoarelor Europei: romani, greci, iberici, germani etc”.

Spre deosebire de N. Densușianu, o parte a specialiștilor străini și români din secolele 19 și 20, nu susțin teza lui cu privire la extinderea neamurilor traco-geto-dace din Peninsula Iberică până în Asia Mică și dincolo de Marea Caspică, considerându-l fantezistă, neținând seama că acest autor a adus ca dovezi citate din scriitorii greci și romani și liste de denumiri de localități și toponimii traco-getice din spațiile respective și neținând seama că asemenea expansiuni ale unor popoare, au existat înainte de începutul istoriei scrise și după, astfel:

- indo-europenii, de la Oceanul Atlantic până în India, înainte de istoria scrisă,
- grecii, sub Alexandru Macedon, din Peninsula Balcanică în Asia Mică, Egipt, Persia, Afganistan, Pakistan, până la hotarele cu India,
- celții, din Marea Britanie, Galia, Panonia, Peninsula Balcanică, chiar până la Constantinopol și Asia Mică,
- romanii, din Marea Britanie, Galia, Peninsula Iberică, Italia, Panonia, Dacia, Peninsula Balcanică, Asia Mică, Siria, Arabia, până la hotarele Persiei, precum și Egiptul și tot nordul Africii,
- vikingii și varegii, din Peninsula Scandinavă, pe coastele Franței, Spaniei, Angliei, Irlandei, Islanda, Sicilia, din Rusia până la Constantinopol, iar în vest până pe coastele Americii de Nord și Groenlandei,
- mongolii, de la Oceanul Pacific până în centrul Europei și nordul Indiei.

Nu mai vorbim de expansiunile mai recente ale rușilor din centrul Europei până la Oceanul Pacific, ale arabilor, din nordul Africii până în India și mai departe până în Indonezia, ale spaniolilor și portughezilor în America Centrală și de Sud, ale anglo-saxonilor în America de Nord.

În ultima vreme, tot mai mulți istorici înclină să dea crezare tezei susținute de N. Densușianu privind extinderea neamurilor traco-geto-dace de la Oceanul Atlantic și până în Asia Centrală.

„Un grup de istorici români, care au tradus și au studiat în ultima perioadă diferite lucrări ale unor reprezentanți istorici din veacurile din urmă (J. Klaposth, Saint Martin, Jean Foy Vaillant, Adrien Longperier, Carlo Troya etc.) ce au fost realizate pe baza atestărilor documentare ale scriitorilor antici și a numismaticii – se spune în lucrarea „Enigma Insulei” (99) pag. 64 – a întocmit și publicat lucrarea „**PE URMELE STRĂMOȘILOR**”, unde aduc numeroase noi dovezi privind întinderea deosebită a teritoriului traco-geto-dacilor care și-au desfășurat viața sub diferite nume, din timpuri îndepărtate pe un întins teritoriu din Europa, Asia, Nordul Africii, arătându-se printre multe altele că: «Din puternica seminție a dacilor, dispersată pe malurile Dunării, s-au desprins cu milenii în urmă o sumedenie de neamuri dintre care unele, deplasându-se spre răsărit au ajuns până în ținuturile cele mai îndepărtate ale Asiei, menținându-și multă vreme numele de „geți”, de „daci” sau luându-și numele neamului după acela al conducătorilor lor, întemeind acolo puternice regate, unele din acestea purtând chiar numele de „Dacia”».

Pe o hartă concepută de Arnold Toynbee, *Study of History*, se poate urmări drumul parcurs de Geți, din Asia până în estul Europei și numele pe care le aveau în funcție de regiunea geografică în care se aflau. Pe acest traseu pot fi găsiți ca Massageți (în Asia, în partea de nord a Iranului), Tyssageți (la vestul munților Urali și la estul fluviului

Volga), Tyrageți (în regiunea râului Nistru sau Tyras) și ca Getae la nordul, dar mai ales la sudul Dunării. Pe harta teritoriului românesc din secolul I î.H., concepută de Vasile Pârvan, cu subtitlul: Germani, Celți, Iranieni, se pot observa diferite grupări sub numele de Piegetae, Sargetae, Sargatae, Argetae, Tiragetae, precum și Dinogetae”.

Iată, în continuare mărturii și dovezi privind această extindere a neamurilor traco-geto-dace, (probabil în milenii IV-II î.H.), extrase din scrierile istoricilor antici, greci și romani, și moderni.

2.2. Dovezi privind prezența geților în nordul Africii

1) În **„Dacia preistorică” (1), la pag. 451-454** se menționează că „încă din primele timpuri neolitice, am putea zice, chiar din ultimele timpuri ale epocii paleolitice, numeroase triburi pastorale pelasge trecură de pe continentul Europei și al Asiei anterioare pe câmpiile cele fertile ale Nilului și de aici în regiunile cele vaste ale Libyei”. (N, Densușianu numește pelasge toate neamurile traco-geto-dacice, n.n.)

„Cea mai veche și mai numeroasă populațiune a acestei regiuni o formau getulii. Locuințele lor se aflau în părțile de nord ale deșertului african, spre sud de Mauritania, Numidia, de Cyrenaica.”

„O cronică africană scrisă, după cum ne spune Salustiu, de către Hiempsal, regele Numidiei, conținea despre getuli următoarele:

„Africa au ținut-o mai întâi getulii și libyenii.”

„După tradițiuni, getulii emigraseră în Africa din părțile Dunării de jos.” Isidor din Sevilla scrie: „Despre getuli se spune ca au fost geți, care în număr foarte mare au plecat cu corăbiile din locurile lor și au ocupat Syrtele din Lybia și fiindcă veniseră din ținuturile geților li s-au aplicat numele derivat de getuli” (Isidor, Orig. Lib. IX.2.118).

„Urme numeroase istorice, că pe teritoriul Libyei locuise o populațiune întinsă pelasgă, ni se prezintă în numirile topografice ale acestei regiuni (a se vedea C. I. L. Vol. VIII – Ptolemaei, lib. IV; Plinii, lib. V; Revennatis Cosmografia, ed. Pidner, pag. 139 – Itenerarium Ant. Angusti Tab. Peutingeriana etc.)”

„Vom aminti aici următoarele exemple din geografia epocii romane:

• **Orașe și sate:** Aquis Daciais, Amuncla, Arimantis vicus, Arina, Aripa, Armonaca (Armoniacum), Arsinna, Baba (Babba), Badea, Banasa, Bescara, Boballica, Bobisciani, Bunobora, Burca, Calefacelenses, Capsa, Caputvada (adica Capul Vadului), Cerbica, Cotuza (Cotuzani), Floria, Galybe, Gelanus, Geva, Magura, Mansat, Maselianis, Musol (Musula), Nigira, Colonia Oaea, Orbita, Oviscae (Ovisce), Pisciana, Ruscada (Rusicade), Rusconia, Rusuccuru (Rusucurrus, Rusucurium), Scythopolis, Setrenses, Silice, Siur (portus), Sudava, Thabba, Themisua, Thieba, Thibisnis, Thimisa, Turza, Urbara, Uzycath, Vacca, Valisci (Velesci), Vala, Zaratha, Zurmentum etc. Mai multe numiri de localități sunt compuse din Casae, d.e. Casae Amiciorum, Casae Silvanae, Casae Calanenses, Casae Nigrae;

• **Munți:** Albus, Aurasius, Buzara, Cirna, Cotes promontorium, Durdus, Mandrus, mons. Postorianensis, Salthi, Septem Fratres, Stoborum promontorium;

• **Fluvii:** Alba, Agna, Ardaliu, Armua, Asarath, Salathus, Chulchul, Cosenus, Ger, Lathon, Malva (Malba), Nigris, Sala, Savus, Tusca, Valo(n), Vior, Zilia;

• **Lacuri:** Laccos, Marea, Ad oculum marinum;

• **Insule:** Cercina, Gaia, Lopadusa;

• **Triburi:** asaracae, babii, banturarii, buzenses, Zyges, caletae, cauni, cirtesii, dauchitae, dolopes, eropaci, gongalae, iobacchi, masicos, miaedii, mideni, misulani,

musuni (musionii, massini), myceni, nisibes (nisives), salassii, sittiani, sorae, regio Scythiaca (var. Sciathica), Verbeces, Zegrenses.

(Nota 5: În județul Prahova, din România, încă se află un munte și stâna cu numele de Curu – Roșu (Frunzescu, Dicț. Cap. 153).”

„De asemenea aflăm pe teritoriul Libyei urmele unei limbi rustice de origine latină ce nu are însă caracter italic. Cităm următoarele exemple: annu, berbex și berbece, camasa, cosae, cerbus, coniuuga, santus, sepellita, serbus, silban, socra, vetranus, mamma, tata (CIL. vol. VIII, pag. 1108 seqq.)”

„O asemănare cu limba română vorbită la Carpați și Dunărea de jos arată că păstorii de pe teritoriul Libyei vorbeau o limbă arhaică de familie latină, ce nu deriva din sermo plebeius al Italiei și al cărei caracter era barbar-oriental sau traco-danubian”.

„Notă” – „Dr. Bertholon, (în „Les premiers colons de souche européenne dans l’Afrique du Nord, Paris, 1899), examinând toponimia geografică a Africii de Nord din punct de vedere al originii vechilor populațiuni stabilite aici, încă vine la următoarea concluziune: „în timpul lui Herodot, și chiar a celui al lui Ptolemeu, Provincia Africa (Africa de Nord) era o țară traco-frigiană (pag. 110 și pag. 94)”.

„Pliniu cel Bătrân amintește în părțile de sus ale Nilului în Etiopia, de un trib cu numele de dochi (Pliniu, lib. VII. 35.12)”.

2) În „Istoria universală” vol. II (47), la pag. 342 se menționează că: „Jugurtha, prevalându-se eliberator al Africii, atrăsese de partea sa pe getulii nomazi”, iar la pag. 343 că: „Marius, după ce a sosit în Africa a pricinuit câteva înfrângeri grele lui Jugurtha, a atras pe getuli de partea sa”.

3) În „Arta iubirii”, de Ovidiu, la pag. 20, în cap. „Heroide – Didona către Eneas”, regele getulilor, Iarbas, este numit Ovidiu getul Iarbas: „Oare de ce nu mă dai tu legată getului Iarbas?” scrie Didona către Eneas.

2.3. Dovezi privind prezența geto-dacilor în Peninsula Iberică

1) În „**Dacia preistorică**” (1), la pag. 459-465 se menționează „Când legiunile romane pășesc pentru prima oară pe pământul Hispaniei, majoritatea populației de aici formau alte seminții, alte colonii de păstori, de agricultori și lucrători de mine”. La această nouă serie de migrațiuni pelasge aparțineau următoarelor triburi și ginți: Albocenses, Ambirodaci, Ablaidaci, Arevaci, Argeli, Aurienses, Barbarii, Berones, Bibali, Bursaonenses, Calnici, Comanesciți, Cosetani, Dagenses, Deciani, Ergavicenses, Gruii, Ilergetes – Indigetes, Lacetani sau Letani, Longeidoci, Lunarii, Pelendones, Ossigi, Orienses (Aurienses), Turdetani, Turduli, Tarsaconenses, Varcaci, Vascones, Virvesci și Vloqi; iată nume cu daci și geți în cuprinsul lor.

„Între aceste seminții, rangul principal, ca număr și ca stare socială, îl aveau **turdetani**”... „Turdetanii, scrie Strabo, sunt cei mai învățați dintre toți hispanii. Ei se folosesc de gramatică; au o descriere a tradițiilor sale istorice; au poeme și legi scrise în versuri, vechi, după cum spun dânșii de 6000 ani (Strabonis, lib.III, 1.6)”.

„După nume, moravuri, ocupațiuni și particularitățile idioamenilor, turdetanii se văd a fi fost originari din părțile de răsărit ale Europei de la Carpați. Urme din vechile lor locuințe și resturi de numele lor mai aflăm și astăzi în Transilvania și Ungaria: orașul **Turda**, satul **Turdaș** lângă Orăștie, satul Turda pe valea Someșului, alte trei sate cu numele de **Turda** în comitatele Bihor, Becheș și Zabolți, satul **Tordat** în secuime,

CUPRINS

De ce „Reconsiderarea istoriei”?	5
Cap. 1. Semnificația numelor traci, geți, tirageți, tisageți, massageți, carpi	7
Cap. 2. Teritoriul ocupat de traco-geto-daci	14
Cap. 3. Limba geto-dacă	35
Cap. 4. Scrierea geto-dacilor	50
Cap. 5. Religia geto-dacilor	55
Cap. 6. Semnificația denumirilor principalilor zei și eroi din Panteonul grec și din cel geto-dac	66
Cap. 7. Cultura traco-geto-dacilor	80
Cap. 8. Istoria geto-dacilor	100
Drumul Argonauților	106

Hărți

Harta nr. 1 – Harta nordului Mării Negre, cf. Herodot, Istorii IV	112
Harta nr. 2 – Lumea antică în secolul V î.H., cf. Herodot, Istorii	113
Harta nr. 3 – Lumea antică la jumătatea sec. IV î.H., cf. „Istoria universală”, vol. II	124
Harta nr. 4 – Harta etnică a Europei în sec. V – IV î.H., cf. „Istoria universală” vol. II	115
Harta nr. 5 – Drumul Argonauților	116
Harta nr. 6 – Așezări geto-dace în Europa, cf. revistei „Noi, tracii”, coperta	117

Anexe

Anexa nr. 1 – Denumirea triburilor trace, după Herodot	118
Anexa nr. 2 – Cuvinte identice sau similare din limba română și limba sumeriană	119
Anexa nr. 3 – Cuvinte asemănătoare în limbile bască, sumeriană și română	121
Anexa nr. 4 – Denumiri similare pentru localități și râuri din toponimia Peninsulei Iberice și a României	122
Anexa nr. 5 – Denumiri de cetăți geto-dace din afara teritoriului actual al României	122
Anexa nr. 6 – Cuvinte asemănătoare în limbile hitită și română	123
Anexa nr. 7 – Cuvinte latinești reconstruite, conform DLRM	124
Anexa nr. 8 – Cuvinte considerate în DLRM ca preluate din slava veche	128
Anexa nr. 9 – Exemple de cuvinte românești considerate în DLRM ca preluate din slava veche	138
Anexa nr. 10 – Cuvinte românești considerate în DLRM ca preluate din limbile slave sudice	140
Anexa nr. 11 – Cuvinte românești provenite din fondul geto-dac și daco-moesian	150
Anexa nr. 12 – Cuvinte asemănătoare în limbile greaca veche și română	151
Anexa nr. 13 – Cuvinte asemănătoare în limbile sanscrită, latină și română	152
Anexa nr. 14 – Cuvinte asemănătoare în limbile lituană, latină și română	157
Anexa nr. 15 – Cuvinte asemănătoare în limbile letonă și română	158
Anexa nr. 16 – Cuvinte asemănătoare în limbile latină, celtice, română	161
Anexa nr. 17 – Cuvinte asemănătoare în limbile hindi și română	163

Anexa nr. 18 – Cuvinte asemănătoare din limba etruscă și limba română	164
Anexa nr. 19 – Cuvinte asemănătoare în limbile română și albaneză	166
Anexa nr. 20 – Cuvinte identice sau aproape identice în limbile greaca veche, latină și română	167
Anexa nr. 21 – Exemple de cuvinte cu terminația în – as, în limbile geto-dacă, lituaniană, etruscă, hitită	169
Anexa nr. 22 – Cuvinte identice sau asemănătoare în limbile latină, greaca veche, sanscrită, limbile celtice, limbile baltice, germana, rusa, româna	170
Anexa nr. 23 – Cuvinte dacice păstrate în limba engleză	175
Anexa nr. 24 – Nume de localități din Tracia aproape identice cu nume din limba română	176
Anexa nr. 25 – Traducerea cuvintelor din textul inscripției de la Ezerovo.....	177
Anexa nr. 26 – Cuvinte celte asemănătoare cu cuvinte românești	178
Bibliografie	180
Abrevieri	185
Cuprins.....	186